

stand har været nødvendige for, at den Kapital kunde samles op, der skulde gaa i Spidsen for det tekniske Fremskridt. Denne Liberalisme er forældet, det erkendte det ærede Medlem Hr. Rode i sin Ministertid i sin fortræffelige store Tale om det nye Indenrigsministerium, erkendte det ogsaa i Gaar, det glæder mig, det var maaske knap sagt saa klart og skarpt som den Gang, men Tankerne er der stadig.

Men hvorfor saa være saa bange for Ordet Socialisme? Hvorfor i det hele hænge sig i Ord? Det ærede Medlem vil følge os, saa længe vi gaar paa Demokratiets Vej. Det er sagt tidt nok, at den vandrer vi fremdeles. Vi mener ikke, vi skal springe fra Demokrati eller Liberalisme til Socialisme, vi vil vandre igennem Demokrati og Liberalisme til Socialisme, det er vor Vej. Det formelle Demokrati har sin store Betydning, vi har kæmpet for det sammen med Venstre og med det radikale Venstre. Det formelle Demokrati: Almindelig Valgret, Parlamentarisme, folkeligt Selvstyre, skulde udvikles meget videre endnu efter vort Forfatningsprogram, saadan mener vi. Men det formelle Demokrati er efter vor Mening ikke nok, det maa ogsaa blive til reelt Demokrati, saaledes som jeg kort antydede det forleden Dag.

De Arbejdere, de Folkefæller, som er politisk suveræne i Kommunerne og i Staten, de vil ikke, og de kan ikke i det lange Løb blive ved med at finde sig i at være økonomiske Lønarbejdere, at være økonomisk afhængige af Kapitalen og dens Indehavere, de maa ogsaa i den Henseende være frie Mænd og Kvinder, frie Medlemmer af Samfundet, de maa være økonomisk selvstændigt deltagende i Produktionen og i Omsætningen, de maa have Andel i Arbejdets Ledelse og i dets Udbytte, de maa efterhaanden være med til at overtage Samfundsproduktionen.

Det er Socialismen. Man kommer ikke bort fra, at der er en Modsigelse imellem det formelle liberale eller liberalistiske Demokrati og saa det socialistiske Demokrati, ja, ikke en Modsætning, men der er en Spænding i det nuværende Samfund — det er rettere Udtrykket —, der kræver sin Udløsning, ved at selve Demokratiets formelle politiske Tanker om almindelig Valgret og folkeligt Selvstyre overføres fra det politiske Omraade til ogsaa at gælde for det økonomiske. Det er Socialismen, det er det, at de, der gør Arbejdet, Haandens og Hjernens Arbejde, hele det store brede arbejdende Folk, ogsaa kommer til at administrere Produktionen

og Omsætningen. Jeg har sagt det Gang efter Gang i mange Aar, og mine Meningsfæller har sagt det samme: Naar de, der gør Arbejdet, ogsaa formaar og forstaa at administrere Arbejdet, saa har vi Socialismen.

Mellem Udlandets Liberale er man ingenlunde saa bange for Ordet „socialistisk“. I Frankrig f. Eks. er en stor, den afgørende, Fløj af det radikale Parti ikke bange for — det har været Tilfældet i mange Aar — at hæfte Ordet „socialistisk“ til sit Partinavn: les radicaux socialistes, de socialradikale, det er Kærnen i Frankrigs Radikalisme, den Kærne, som under Lyoner-Borgmesteren Herriots Ledelse ganske bestemt sammen med Socialdemokraterne vil danne den Blok, som — lidt før eller lidt senere — bliver det regerende Parti i Frankrig; derom er der neppe nogen Tvivl. De kalder sig selv socialradikale. En af det ærede Medlems gamle Lærefædre, vel den mest beundrede og agtede — det gælder ogsaa for mit Vedkommende —, Hørup, var jo ikke bange for for over 30 Aar siden ude i Fredericiagade under Behandlingen af Alderdomsforsørgelsesloven at sige disse Ord, som den Gang vakte megen Forfærdelse, men som jo var rigtige — de findes i Rigsdagstidenden, ikke Aanden, Hørups Aand findes desværre ikke der, men hans Ord findes der, dem løber man ikke fra, dem løber jeg ikke fra, dem løber det ærede Medlem Hr. Rode ikke fra, i Rigsdagstidenden staar Hørups Ord, at enhver Reform, der i vore Dage skal due noget, maa være socialistisk.

At vi skal frem til Socialismen gennem økonomisk Udvikling, det er ikke noget nyt, som Branting har fundet paa i de sidste Dage, det har danske Socialdemokrater sagt de sidste 50 Aar, det kan det ærede Medlem læse i det ærede Medlem Hr. Wiinblads Pjece om det socialdemokratiske Program, der vel nu er en 40 Aar gammel, det er ikke for os noget nyt. Da jeg forleden sad og bladede i „Social-Demokraten“s gamle, støvede Arkiver, fandt jeg der ganske de samme Udtalelser af mig selv; dem havde jeg lært af Wiinblad, Hørdum, P. Knudsen, af de første Banebrydere, ja, af Louis Pio selv. Det er ikke noget nyt for os, og det undrer os, at der kan staa Sensation i Landet, ogsaa i radikale Blade, af, at Branting har sagt, hvad vi har sagt her hjemme gennem et halvt Hundrede Aar. Det viser en mærkelig Mangel paa Villie eller Evne til at forstaa den moderne Socialisme og det moderne